

Spis treści

Wstęp	9
1. Miasto jako organizacja samorządu terytorialnego	13
1.1. Miasto jako organizacja	13
1.2. Zarządzanie miastem	15
1.3. Rola kierowników w zarządzaniu miastem	18
1.4. Administracja i zarządzanie	19
2. Polityka władzy lokalnej — aspekty teoretyczne	25
2.1. Ogólna definicja polityki władz lokalnych	25
2.2. O niektórych zasadach formułowania celów i zadań	28
2.3. Instrumenty i instrumentarium — próba definicji i klasyfikacji	32
2.4. Tworzenie instrumentarium	33
2.5. Sposób działania instrumentów	34
2.6. Klasyfikacja instrumentów	36
2.7. Polityka a zarządzanie i administrowanie	38
2.7.1 Polityka — administrowanie	38
2.7.2. Kierownicze przywództwo we władzy samorządowej	40
2.7.3. Zarządzanie rozwojem a organizacja wewnętrzna urzędu	46
2.7.4. Zarządzanie urzędem i zarządzanie miastem (gminą)	48
2.7.5. Sprawność zarządzania miastem	49
3. Elementy ekonomiki miasta	52
3.1. Jakość życia i poprawa warunków bytowych jako cele rozwoju miasta	52
3.1.1. Wprowadzenie	52
3.1.2. Pojęcie warunków bytowych ludności	52
3.1.3. Jakość życia i ocena warunków bytowych	57
3.2. Elementy teorii efektów zewnętrznych	59
3.2.1. Istota efektów zewnętrznych	59
3.2.2. Zaspokojenie potrzeb, warunki bytowe i efekty zewnętrzne	61
3.2.3. Dobra publiczne, prywatne i rynkowe	67
3.2.4. Internalizacja efektów zewnętrznych	72
3.2.5. Zachowania jednostek a efekty zewnętrzne	75
3.3. Podstawy teoretyczne gospodarki gruntami	84
3.3.1. Renta gruntowa i budowlana w teorii ekonomii	84
3.3.2. Gospodarka gruntami a podatki od nieruchomości	94
3.3.3. Zarządzanie rozwojem miast a gospodarka gruntami	98

4. Globalne wyzwania dla lokalnej i narodowej polityki urbanistycznej	100
4.1. Globalne wyzwania w zarządzaniu rozwojem miast	100
4.1.1. Globalizacja gospodarki światowej	100
4.2. Konkurencyjność miast i regionów w lokalnej i regionalnej polityce rozwoju	102
4.2.1. Wprowadzenie	102
4.2.2. Funkcjonowanie współczesnych systemów gospodarczych i terytorialnych	103
4.2.3. Współczesne tendencje przestrzennej organizacji produkcji	105
4.2.4. Innowacje i konkurencyjność	108
4.2.5. Technopolie jako czynnik stymulowania i rozwoju	112
4.2.6. Wnioski	115
4.3. Nowe tendencje rozwojowe i wyzwania dla miast postprzemysłowych w warunkach globalizacji gospodarki	119
4.3.1. Konkurencja między miastami — miasta metropolitalne, miasta globalne	119
4.3.2. Rozwój ekonomiczny miast i rozwój strefy wewnętrznej	122
4.3.3. Zasoby siły roboczej w strefie wewnętrznej	123
4.3.4. Ekonomiczna strategia rewitalizacji strefy wewnętrznej i rola sektora prywatnego	124
4.3.5. Peryferyjność i marginalizacja a polityka rewitalizacji	127
4.3.6. Podsumowanie	129
4.4. Problemy strukturalne polskich metropolii w nowych uwarunkowaniach ustrojowych	130
4.4.1. Wstęp	130
4.4.2. Charakterystyka sieci osadniczej	130
4.4.3. Stan zagospodarowania polskich miast na progu XXI wieku	134
4.4.4. Zmiany ustrojowe a zagospodarowanie miast	138
4.4.5. Przekształcenia społeczno-przestrzenne	139
4.4.6. Wielkość miast, struktura gospodarcza i skala kryzysu	140
4.4.7. Podsumowanie	141
4.5. Lokalna i regionalna polityka ekonomiczna	143
4.5.1. Problemy definicyjne	143
4.5.2. Kreowanie wzrostu ekonomicznego i wzrostu dobrobytu	144
4.5.3. Rola instytucji i organizacji w rozwoju ekonomicznym	147
5. Planowanie jako instrument zarządzania rozwojem	150
5.1. Istota planowania w sektorze publicznym	150
5.2. Elastyczność planowania przestrzennego	154
5.3. Plan jako lokalny system regulacyjny	155
5.4. Polityka przestrzenna w systemie regulacji ustawowych	160
5.4.1. Poglądy i oczekiwania w stosunku do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta	160
5.4.2. Rozpoznanie uwarunkowań rozwoju miasta	164
5.4.3. Określenie kierunków zagospodarowania	166
5.4.4. Sformułowanie polityki przestrzennej miasta	168
5.5. Konflikty w grze o przestrzeń	169
5.5.1. Definicja konfliktu społecznego	169
5.5.2. Konflikty o podłożu przestrzennym a planowanie przestrzenne	170
5.5.3. Konflikty na tle — strefa centralna i strefa zewnętrzna oraz konflikty na tle — gminy obszaru metropolitalnego a miasto metropolitalne	172
5.5.4. Konkluzja	174
5.6. Analiza systemowa jako instrument procesu planistycznego i decyzyjnego	175
5.7. Planowanie lokalnego rozwoju ekonomicznego	178
5.7.1. Typologia podejść planistycznych	178
5.7.2. Procedury planistyczne w strategii planowania rozwoju lokalnego	182

5.8. Ocena instrumentarium polityki lokalnej w świetle doświadczeń międzynarodowych	187
5.8.1. Najczęściej stosowane prorozwojowe instrumenty ekonomiczno-finance w krajach zachodnich	187
5.8.2. Próba oceny i analizy instrumentarium polityki lokalnej	189
5.8.3. Obligacje lokalne (samorządowe) jako instrument polityki rozwoju w świetle doświadczeń amerykańskich	190
5.9. Partnerstwo w zarządzaniu rozwojem miasta	195
5.10. Problemy metodologiczne w strategiach rozwoju lokalnego i regionalnego	197
5.11. Zasady lokalnej polityki rozwoju w świetle zasad polityki rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej	204
6. Marketing miasta	210
6.1. Wprowadzenie	210
6.2. Rynek miast	211
6.3. Rozwój koncepcji marketingu terytorialnego	212
6.4. Instrumenty marketingowe	218
6.5. Próba definicji	223
6.6. Miasto jako megaprodukt	224
6.7. Produkty miejskie	225
6.8. Cykl życia miasta	226
6.9. Zamiast konkluzji	227
7. Trójszczeblowy system samorządu terytorialnego — nowe uwarunkowania w zarządzaniu rozwojem miast	229
7.1. Istota trójszczeblowej reformy samorządowej	229
7.2. Miasta na prawach powiatu	231
7.3. Ustawowy zakres zadań i właściwości samorządowych władz terytorialnych	232
Bibliografia	242